

arallegim

ELS LLIBRES
I LES COSESIGNASI
ARAGAYPrat de la Riba
potser no va ser
tan perfecte

A Enric Prat de la Riba (1870-1917) mai no l'ha envoltat l'aura èpica de Macià ni l'aura tràgica de Companys. Però ha estat reivindicat, i molt. De Pujol a Puigdemont, passant per Maragall, Montilla i Mas, tots els presidents de la Generalitat restaurada s'han fet seva l'obra de Prat al capdavant de la Mancomunitat, elogiada primer com el brillant embrió de l'autogovern i ara com el precedent de l'anhelat estat propi.

Però al marge de l'ús polític instrumental, la lloança repetida a la seva figura té a veure amb la seva capacitat de fer molt amb molt poc: de construir una administració moderna partint d'unes minses competències i d'unes idees clares. El "seny ordenador" de Catalunya, el va qualificar Eugeni d'Ors. També se'l lloa per l'habilitat de sumar professionals d'ideologies distants a la seva a l'obra de la Mancomunitat, un esperit unitari, de país, que ja havia posat en pràctica amb el moviment de la Solidaritat (1907). I encara se'n destaquen la seva precocitat intel·lectual, la gran capacitat de treball malgrat una salut estantíssima i una mort prematura (46 anys), la modernitat política tot i venir d'uns ambients conservadors catòlics i el seu doble vessant d'home d'acció (de fets) i de pensament (de teoria). A més, se l'ha contraposat a la figura de Cambó, deixant entendre que amb ell viu la Lliga hauria seguit prioritant una política Catalunya endins i menys escorada a la dreta.

JOSEP GALLÉS I MALATS

Doncs bé, al llibre *A la recerca de Prat de la Riba* (Pòrtic), l'historiador Joan Esculies es dedica a desmuntar o matisar aquesta imatge petrificada del personatge. Sense negar-li la tasca i el lideratge d'impulsor d'una dreta moderna i de la Mancomunitat, afirma, per exemple, que "el veritable desplegament de centres, d'institucions i de la gran majoria de coses que es van fer des de la Mancomunitat va arribar en el període de la presidència de Puig i Cadafalch, 1917-1923". Pel que fa a l'atracció de talents de l'esquerra, segons Esculies responia no només a un ideal unitari, sinó també a la tàctica política: la necessitat de desactivar l'oposició interior tant a la Diputació de Barcelona com a la Mancomunitat, on mai va tenir una majoria clara per fer i desfer.

Sobre el tarannà ideològic, Esculies recorda que Prat era partidari

d'Alemanya a la Primera Guerra Mundial, que va defensar una democràcia censatària basada en una societat corporativa (avui en diríem societat corporativa), que va censurar l'article del poeta Joan Maragall *La ciutat del perdó* sobre la Setmana Tràgica i que era un fervent catòlic montserratí, tot i que, en efecte, no va voler fer un partit confessional ni va seguir la doctrina Torras i Bages.

I en el terreny teòric, Esculies considera que el gran llibre de Prat, *La nacionalitat catalana*, tot i el seu gran èxit fins avui, més enllà de la distinció entre pàtria i estat no deixa de ser un text d'arrel "romàntica, historicista i conservadora" fet per algú que "no fou el pensador que trobés o plantejés grans idees, més aviat fou un bon sintetitzador d'idees que captà de les seves nombroses lectures".

Finalment, en el camp personal Esculies remarca que va ser un home "monòton fins a l'extenuació", que defugia actes socials, que pràcticament no va sortir de Catalunya (els anys de formació a Madrid, on va arribar ple de prejudicis i en va tornar igual, van ser un calvari). Desmitifica el seu pas per la presó el 1902: no va ser decisiu per al desenvolupament de la malaltia de Basedow, que al capdavant li va portar la mort. I per acabar fa constar que "participava del vici comú dels catalanoparlants de passar-se al castellà".

En fi, que Prat de la Riba, sense deixar de ser un gran polític, va ser també senzillament un home marcat pel seu temps i les seves circumstàncies. ♦♦

UN TAST
DE CATALÀALBERT PLA
NUALARTEns falten noms més curts
per als sons de la llengua

Tothom qui té una certa base lingüística sap que no hi ha una correspondència unívoca entre les lletres i els sons d'una llengua. Una mateixa lletra pot representar diferents sons i un mateix so es pot representar amb diferents lletres i, sobretot, no tots els sons tenen una lletra específica que els representi.

Així doncs, si volem parlar amb precisió d'una llengua –per exemple, si l'ensenyem–, a més dels noms de les lletres, n'hem de saber els noms dels sons. I tots els sons tenen nom, però molt llarg. El nom de la lletra *g* és *ge*, però la *g* representa quatre sons diferents a *gat*, *gec*, *mag* i *mig*, que s'anomenen, respectivament, *oclusiva velar sonora*, *fricativa palatoalveolar sonora*, *oclusiva velar sorda* i *africada palatoalveolar sorda*. Llarg, no? I, per acabar-ho d'adobar,

palatoalveolar té dos sinònims: *postalveolar* i *prepalatal*.

Disposem de noms més curts per a alguns sons –parlem de *vocal neutra*, *e oberta* o *essa sonora*– però seria bo tenir-ne més. Els professors de català ho agrairien. Per exemple, el DIEC podria entrar *gue* i *txe*, i afegir a *ge* i *ca* –que ara ja són noms de lletres– una segona acceptió com a noms de sons. I parlariem dels sons *gue*, *ge*, *ca* i *txe*. Curt i clar.

Per als ieistes –cada cop n'hi ha més– necessitem un nom per al so

que no saben fer: *ella*. I hi ha un cas en què desaprofitem, tristament, el que ja són noms de sons –*ics* i *xeix*– convertint-los en dues maneres d'anomenar la lletra *x*.

Però oi que no diem *raigs xeix* als raigs X ni tampoc demanem a la botiga una samarreta *xeix xeix ela*? I és que *ics* hauria de ser el nom de la lletra i també el del seu so *ks* (*gz*), i llavors *xeix* seria el nom útil i específic del so que la fonologia anomena *fricativa palatoalveolar sorda*.

Resulta sorprenent que una norma que tan sovint es complau a fer distincions inútils no en faci una que ja ve mig feta i ens podria fer servei. Al capdavant, no es tracta tant de donar noms curts a tots els sons com d'entrar al diccionari els noms de sons que la llengua i el sentit comú ja ens porten amb safata. ♦♦

FEM DELS NOMS DE DOS SONS, 'ICS' I 'XEIX', DOS NOMS SINÒNIMS PER ANOMENAR UNA MATEIXA LLETRA

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] Nosaltres dos

XAVIER BOSCH

Columna

560 pàgines i 21 €

1/14

NO-FICCIÓ

[1] La vida que aprenc

CARLES CAPDEVILA

Arcàdia

224 pàgines i 16 €

1/11

[2] Sota l'aigua

PAULA HAWKINS

La Campana

446 pàgines i 19,90 €

2/3

[2] Educar millor

CARLES CAPDEVILA

Arcàdia

192 pàgines i 12 €

5/79

[3] Individus com nosaltres

FERRAN TORRENT

Columna

432 pàgines i 20,50 €

-/1

[3] La gran teranyina

ROGER VINTON

Periscopi

400 pàgines i 19 €

2/14

[4] Rosa de cendra

PILAR RAHOLA

Columna

400 pàgines i 21,50 €

3/15

[4] Ortografia catalana

DIVERSOS AUTORS

Institut d'Estudis Catalans

228 pàgines i 18 €

-/1

[5] Quan arriba la...

JAUME CABRÉ

Proa

224 pàgines i 20 €

7/10

[5] Cabòries des d'una...

GERMÀ BEL

Pòrtic

224 pàgines i 17,90 €

7/4

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] Más allá del invierno

ISABEL ALLENDE

Plaza & Janés

352 pàgines i 22,90 €

3/2

NO-FICCIÓ

[1] Tú también puedes

CARLOTA CORREDERA

Grijalbo

224 pàgines i 18,90 €

2/4

[2] Patria

FERNANDO ARAMBURU

Tusquets

648 pàgines i 22,90 €

2/40

[2] La magia del orden

MARIE KONDO

Aguilar

304 pàgines i 14,90 €

10/6

[3] Hasta que salga el sol

MEGAN MAXWELL

Planeta

480 pàgines i 18,90 €

1/2

[3] En la oscuridad

ANTONIO PAMPLIEGA

Península

240 pàgines i 18,90 €

3/3

[4] Escrito en el agua

PAULA HAWKINS

Planeta

512 pàgines i 19,90 €

4/3

[4] Manual del aprendiz de cocinero

A.A.V.V. Espasa

192 pàgines i 19,90 €

4/10

[5] Tierra de campos

DAVID TRUEBA

Anagrama

408 pàgines i 20,90 €

5/11

[5] Conspiraciones

JESÚS CINTORA

Espasa

256 pàgines i 19,90 €

5/9

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat